



BRANIMIR KARANOVIĆ



NARODNI MUZEJ CRNE GORE  
ATELJE DADO

## *KAKO SU PEJZAŽI DRUŠTVA POSTALI PEJZAŽI UMETNOSTI*

Iako zamišljena da raspravi neka pitanja unutar samog opusa autora, ova izložba može, ako neko to želi, otvoriti i sva ona druga pitanja za koja je fotografija kao medij idealni transformator.

Od ranih sedamdesetih do danas u opusu Branimira Karanovića postoji jasna poetska linija koja istražuje i predstavlja skriveno lice društvene stvarnosti ukazujući na pojave koje ona u svojoj aroganciji gura pod tepih istorije nadajući se da će nestati ili ostati neprimjećene zbog prividnog sjaja društva koje se razvija. Tokom devedesetih, kada je kriza pretela da proguta vitalnu supstancu društva, Karanović je sistematski, gotovo hroničarski ispratio sve mene onih procesa koji su se odvijali na društvenoj margini, buvljacima i đubrištima kao i one centralne društvene debakle prouzrokovane pogrešnim političkim odlukama. Simbolički, njegov pogled se približio samoj suštini krize – praktično on je poput Sandera, koji je uradio tipologiju naroda i aktuelne prakse, izvršio istorijsku ulogu portretisanja srpskog društva skeniranjem njegovog perifernog, ali u jednom trenutku i dominantnog socio-ekonomsko-estetskog toka. Društvo koje se pretvara u otpad, bilo zbog toga što nije sposobno da ga reciklira ili adekvatno deponuje, ili zbog toga što on ponovo isplivava kao upotrebnna vrednost za krajnje osiromašeno građanstvo, postaje snažna crnotalasna epopeja u delu ovog autora.

U svom poslu Karanović je obradio tipologiju društvenog mentaliteta. On je izradio estetski, psihološki i ideološki profil ovog naroda, zabeležio modele njegovih etičkih i estetskih kapaciteta, radnih sposobnosti i vrlina, te našoj istoriji i istoriji umetnosti ostavio bogatu ostavštinu za budućnost umesto one koja je u svom padanju sa društvenog pijemonta do buvljačkog blata jednostavno nestala. Fokusiran na sam predmet i njegovu promenjenu estetiku, simboliku i značenje, Karanović je dugo godina razvijao uzbudljiviji doživljaj specifičnog foto-safarija da bi se u jednom trenutku zamislio i raširio pogled na totalni prizor. Očigledno, nešto se promenilo.

Dramatično uzbuđenje pri otkrivanju «raritetnih» predmeta promenjenog ili izvitoperenog značenja, te nužna estetizacija konteksta prolaskom kroz medijski transformator, u jednom trenutku su počeli da prekrivaju oštre i ironične poruke koje su svakako neodvojivi i bitan sastavni deo autorovog dela. Zamrzavanje pogleda na totalnu društvenu scenu ponovo je vratilo kontekst u igru. Novi pejzaži postaju realne razglednice društva koje očigledno ulazi u sledeću fazu tegobnog procesa tranzicije u kome se u svakom trenutku lome koplja oko toga koliko će ovo društvo divergirati u odnosu na «normalno» društvo i ona društva kod kojih se proces tranzicije i prvobitne akumulacije kapitala odigrao na vreme. I upravo u tom strahu od apokaliptičnih posledica tranzicije veoma nestabilnog društva leži moć i snaga novih fotografija Branimira Karanovića. Nije sporno da će društvo

u jednom trenutku biti u stanju da svoj otpad počisti, ponovo sakrije pod tepih istorije, reciklira ga ili pravilno uskladišti negde u dubinu svemira. No, sporno je šta će sve u tom uvek ishitrenom poslu stradati kao kolateralna šteta. Već sada je jasno da je u naletu tranzicije i jasnog cepanja društva na njegove krajnosti prva stradala kultura koja je, od pamtiveka do danas, bila preduslov kako harmoničnog razvoja društva, tako i elementarne ambijentalne čistoće, kako pravilnog odgoja svoga podmlatka tako i stabilnog etičkog sistema. Umesto vitalnih manifestacija kulture javljaju se moćne manifestacije proždrljivog liberalnog kapitalizma koji iza sebe ostavlja društvene pejzaže koje na ovoj izložbi možemo videti kao pejzaže umetnosti.

Iako se može napraviti razlika između prethodne izložbe Branimira Karanovića i ove nove, to će, govoreći simbolički, biti razlika u karakteru društvenog otpada. Dok je prethodni otpad bio posledica recikliranja ostataka postkomunističkog društva i njegovih emotivnih simbola, novi se pojavljuje kao veoma moćni realni društveni pejzaž koji se ne može reciklirati kroz pojedinačne sentimentalne razmene na buvljaku, već koji ostaje kao apokaliptična pretnja postavljajući pitanje o smislu ovakve civilizacije.

*Slavko Timotijević*



“Buvlja pijaca - Novi Beograd”





*“Jevrejsko groblje - Prag”*



*“Idžina ograda”*



## *HOW SOCIAL LANDSCAPES BECAME THE LANDSCAPES OF ART*

Despite being intended to tackle certain issues within the artist's oeuvre itself, this exhibition may, if someone wants it, open all those other issues for which photography as a medium is an ideal transformer.

Since the early 1970s to this day, Branimir Karanović's oeuvre has been exhibiting a clear poetic line which explores and represents the hidden face of social reality pointing to the phenomena which it arrogantly slips under the carpet of history hoping that they will disappear or pass unnoticed due to the seeming gloss of the evolving society. During the 1990s, when the crisis threatened to devour the vital substance of society, in a systematic and almost chronicle-like manner Karanović recorded all phases of the processes taking place on the social margin, flea markets and dumpsites, as well as the key social debacles caused by wrong political decisions. In symbolical terms, he has come close to the very core of the crisis: he is practically like Sanders, who has developed the typology of the nation and current practise and played a historical role by portraying the Serbian society scanning its peripheral, but at one point also dominant social, economic and aesthetic trends. The society which turns into waste, either because it is incapable of recycling or dumping the waste properly or because the waste emerges as practical value for extremely impoverished citizens, becomes a powerful black-wave epic in the work of the artist.

In his work, Karanović has defined the typology of social mentality. He has created the aesthetical, psychological and ideological profile of the people, recorded the models of their ethical and aesthetical capacities, work capabilities and virtues, and left to our history and art history a rich legacy for the future instead of the one which has simply vanished falling from the social piedmont to the flea market mud. Focused on the object itself and its altered aesthetics, symbolism and meaning, for many years Karanović developed an exciting experience of a specific photo-safari, only to stop to think at one moment and extend his view to the complete sight. Obviously, something changed.

Dramatic excitement at revealing the "rare" objects of changed or distorted meaning, as well as the unavoidable aestheticization of the context in the passage through the media transformer, at one point began to cover the scathing and ironical messages which are certainly an inseparable and integral part of the author's work. Freezing the view of the entire social scene has restored the role of the context. New landscapes become realistic landscapes of society which obviously enters the next phase of the distressing process of transition where a burning question is to what extent the society will depart from the "normal" society and societies in which the process of transition and primitive accumulation of capital took place on time. It is in this fear of apocalyptic consequences of the transition of a very unstable society



that the power of Karanović's new photographs lies. It is undisputable that at one moment society will be able to tidy up its waste, hide it again under the carpet of history, recycle it or store it properly somewhere in the depths of the universe. And yet, it is disputable what will be collateral damage in this hasty job. It is already clear that in the wave of transition and a clear split of society into its extremes, the first to be harmed was culture which, from time immemorial, has been the prerequisite of both a harmonious development of society and the elementary environmental cleanliness, of proper education of its offspring and a stable ethical system. Vital manifestations of culture are replaced by powerful manifestations of the voracious liberal capitalism leaving behind social landscapes which in this exhibition can be seen as the landscapes of art.

If we can draw a line between Karanović's preceding exhibition and this new one, the difference, in symbolical terms, will be that in the character of social waste. While the old waste was the consequence of recycling the remains of post-communist society and its emotional symbols, the new waste emerges as a very powerful real social landscape which cannot be recycled through individual sentimental exchanges in the flea market, but remains an apocalyptic threat posing the question of the sense of such civilization.

*Slavko Timotjjević*



*“Raskrsnica”*

## **Branimir Karanović**

*(Beograd, 1950)*

Diplomirao na Fakultetu primenjenih umetnosti 1974. u klasi prof. Božidara Džmerkovića u Beogradu. Magistrirao grafiku 1976. na Fakultetu likovnih umetnosti u Beogradu u klasi prof. Marka Krsmanovića. Od 1978. do 1997. profesor fotografije na Akademiji umetnosti u Novom Sadu. Od 1996. profesor fotografije na grafičkom odseku Fakulteta primenjenih umetnosti u Beogradu. Bavi se grafikom i fotografijom. Aktivno izlaže grafike i fotografije na grupnim izložbama u zemlji i inostranstvu od 1974. godine.

## Samostalne izložbe

1974. Beograd, Galerija Studentskog kulturnog centra  
1975. Beograd, Galerija Grafički kolektiv  
1976. Ljubljana, Galerija Fokus  
Novi Sad, Galerija Studentskog centra  
1978. Rijeka, Mali salon  
Beograd, Galerija Grafički kolektiv  
1979. Novi Sad, Galerija Tribine mladih  
Apatin, Galerija Doma kulture  
1980. Osijek, Galerija Zodijak  
Beograd, Muzej primenjenih umetnosti  
Zrenjanin, Mala galerija  
Beograd, Galerija 45  
1981. Zagreb, Galerija Foto kluba Zagreb  
1983, 1994. Beograd, Likovna galerija Kulturnog centra  
1986. Zagreb, Galerija Urlih  
1987. Split, Galerija Štambuk  
1990. Venecija, Galeria Scuola Internazionale di Grafica  
Arandelovac, Galerija Sebastijan  
Beograd, Galerija Grafički kolektiv  
1992. Novi Sad, Mali likovni salon  
Novi Sad, Foto galerija  
1992, 1997. Užice, Gradska galerija  
1993. Zemun, Galerija Stara kapetanija  
1994. Zrenjanin, Savremena galerija  
Novi Sad, Galerija VLV  
1996. Sremska Mitrovica, Galerija Lazar Vozarević  
1997. Herceg Novi, Galerija Sue Ryder  
2000. Solun, Umetnička galerija  
Galerija Neapoli, Solun, (sa Z. Todovićem)  
2001. Čačak, Umetnička galerija Nadežda Petrović, Multiplikacije  
Požega, Gradska galerija  
Podgorica, Galerija Centar  
2002. Vršac, Galerija Konkordija  
Banja Luka, Galerija savremene umjetnosti  
Užička Požega, Savremena galerija  
Bratislava, Galerija Doma umetnosti (sa G. Micevskim)  
Pariz, Galerija Jugoslovenskog informativnog centra  
Vrnjačka Banja, Zamak kulture  
2003. Beograd, Galerija ULUS, Izložba Patchworks  
Negotin, Galerija Doma kulture Stevan Mokranjac  
Pančevo, Galerija savremene umetnosti  
2004. Prag, Galerija Gradske večnice  
Beograd, VIP galerija Studentskog kulturnog centra  
Beograd, Muzej 25. maj (uz Prolećnu izložbu ULUPUDS-a)  
Lazarevac, Savremena galerija  
2005. Niš, Galerija savremene umetnosti, Znaci i putokazi  
Zrenjanin, Galerija Kulturnog centra, Znaci i putokazi  
Beograd, Galerija Biblioteke grada, Znakovi pored puta  
2006. Beograd, Galerija Grafički kolektiv, Dva kvadrata

## Nagrada

1976. Prva nagrada za grafiku Inter-debi, Krakov  
1977. Veliki pečat Grafičkog kolektiva, Beograd  
Nagrada za grafiku na Oktobarskom salonu, BG  
1979. Prva nagrada za crtež na izložbi Jugoslovenski  
portret, Tuzla  
1981. Zlatna igla ULUS-a, Beograd  
1986. Godišnja nagrada ULUPUDS-a, Beograd  
1987. Specijalna nagrada kolonije Želzare Sisak  
1991. Otkupna nagrada na Oktobarskom salonu, Beograd  
1992. Plaketa ULUPUDS-a za fotografiju na Oktobarskom  
salonu, Beograd  
Otkupna nagrada Muzeja primenjenih umetnosti  
na Oktobarskom salonu, Beograd  
1992, 1994. Nagrada za fotografiju na Oktobarskom  
salonu, Novi Sad  
1993. Nagrada za grafiku na Oktobarskom salonu, NS  
1997. Nagrada za fotografiju na Oktobarskom salonu, BG  
Zlatna forma Akademije umetnosti na izložbi  
14. forma UPIDIV-a, Novi Sad  
1998. Nagrada za fotografiju na 30. majskoj izložbi  
ULUPUDS-a, Beograd  
2002. Grand prix Jugoslovenskog bijenala pejzaža,  
Muzej grada, Novi Sad  
2003. Velika nagrada ULUPUDS-a na 35. majskoj izložbi,  
Beograd  
2005. Aprilska nagrada Skupštine grada Beograda za  
stvaralaštvo u oblasti likovne i primenjene umetnosti

adresa: Jurija Gagarina 197, 11070 Novi Beograd  
tel. +381 (0) 11 2625 - 022  
E-mail: Fotografija.fpu@gmail.com



*“Spomenik u Rumi”*

Izdavač: Narodni muzej Crne Gore / Za izdavača: Pavle Pejović / Tekst: Slavko Timotijević  
Fotografija: Branimir Karanović / Prevod: Olivera Kusovac / Dizajn i štampa: DPC  
Tiraž: 300 / Cetinje, septembar/oktobar 2009.